

Wykaz skrótów biblijnych	10
Wstęp	13

CZĘŚĆ I

PEDAGOGIA JEZUSA WOBEC DWUNASTU

I JEJ KONTYNUACJA W KOŚCIELE PIERWOTNYM	33
---	----

Rozdział I. Wzór wychowawczy Jezusa z Nazaretu	36
--	----

1. Jezus jako Pedagog, Mistrz i Nauczyciel	38
--	----

1.1. Działalność nauczycielska Jezusa w kontekście żydowskiej tradycji edukacyjnej	40
---	----

1.2. Wyjątkowy charakter nauczania Jezusa	49
---	----

2. Wybór Dwunastu	53
-------------------------	----

3. Elementy pedagogii Jezusa wobec Dwunastu	59
---	----

3.1. Powołanie i powierzenie misji	59
--	----

3.2. Kategoryczny charakter wezwania	61
--	----

3.3. Konsekwencje pójścia za Jezusem	63
--	----

3.4. Życie we wspólnocie wybranych	64
--	----

4. Misja Jezusa – misją Kościoła	71
--	----

Rozdział II. Dzieło formacyjne Pawła Apostoła	77
---	----

1. Paweł Apostoł w roli wychowawcy swoich współpracowników i następców	78
---	----

2. Przełożeni wspólnoty Kościoła	89
--	----

3. Kwalifikacje kandydatów na biskupów-prezbiterów i diakonów	95
--	----

4. Wzór pasterza na przykładzie Pawła Apostoła	105
--	-----

Rozdział III. Ewolucja pierwotnych modeli formacyjnych	111
1. Model hierarchiczny kapłaństwa według Ignacego z Antiochii i Pseudo-Dionizego Areopagity	114
2. Cele formacyjne wynikające z przyjętej eklezjologii	119
3. Rozwój terminologii w obrębie urzędowej posługi kapłańskiej ...	122

CZEŚĆ II

FORMACJA DUCHOWNYCH W STRUKTURACH

I PRAWODAWSTWIE KOŚCIOŁA PIERWSZYCH WIEKÓW ... 129

Rozdział I. Uformowanie się stopni i funkcji święceń

1. Duchowni wyższych święceń	136
2. Duchowni niższych święceń	141
3. Wzrost kompetencji prezbiterów i ich pozycji w ramach <i>sacerdotium</i>	147

Rozdział II. Wymogi stawiane kandydatom do święceń

1. Wiek święceń	160
2. Wymogi fizyczne i zdrowotne	162
3. Predyspozycje duchowo-moralne	165
4. Wymogi związane z wykształceniem	174
5. Szczegółowe zalecenia dyscyplinarno-obyczajowe	176
6. Obowiązek celibatu	180
7. Problem symonii	190

Rozdział III. Kształcenie i przygotowanie duchownych

w kontekście hellenistycznej tradycji edukacyjnej	194
1. Chrześcijaństwo wobec szkoły i kultury klasycznej	195
2. Przygotowanie podstawowe – formacja lektorów	209
3. Przygotowanie ogólne i teologiczne duchownych – między ideałem a rzeczywistością	213
4. Przygotowanie kaznodziejskie i katechetyczne	219

CZEŚĆ III
POWSTANIE I ROZWÓJ MONASTYCZNYCH WZORCÓW
FORMACJI KAPŁAŃSKIEJ 227

Rozdział I. Formacja w środowisku monastycznym
na Wschodzie 229

1. Źródła monastycyzmu chrześcijańskiego – ascetyzm 229
2. Życie monastyczne we wspólnotach anachoreckich 233
3. Formacja mnichów w pachomiańskich wspólnotach
cenobitycznych 238
4. Pedagogia Ojców Pustyni – kierownictwo duchowe 244
5. Formacja we wspólnotach bazylikańskich 253
6. Wychowanie w klasztorze – *oblati* 260

Rozdział II. Formacja na Zachodzie pod wpływem ideału
monastycznego 266

1. *Monasterium clericorum* Euzebiusza z Vercelli i podobne
fundacje w Italii 268
2. Formacja duchownych na terenie Galii 273
 - 2.1. *Presbyterium* Hilarego z Poitiers 274
 - 2.2. Formacja mnicha-kapłana-duszpasterza według Marcina
z Tours 275
 - 2.3. Adaptacja wschodniego ascetyzmu do mentalności
zachodniej – Jan Kasjan 279
 - 2.4. Troska o nauczanie wiernych – Cezary z Arles 284
3. Doświadczenie życia monastycznego i formacja
mnicha-prezbitera u św. Augustyna 293
 - 3.1. Przyjęcie zakonnego stylu życia – „klasztor w ogrodzie” ... 294
 - 3.2. Klasztor duchownych w domu biskupim – powstanie
diecezjalno-monastycznej formuły przygotowania
do kapłaństwa 297
 - 3.3. Elementy formacyjne w augustyńskiej *Regule monastycznej* ... 302
4. Klasztor jako „szkoła służby Pańskiej” według Benedykta
z Nursji 306

CZĘŚĆ IV
TROSKA O FORMACJĘ I PRZYGOTOWANIE DUCHOWNYCH
NA PRZYKŁADZIE ŚWIADECTWA ŻYCIA I PISM
WYBRANYCH OJCÓW KOŚCIOŁA 311

Rozdział I. Wzór formacyjny kapłana w traktacie <i>Obowiązki duchownych</i> Ambrożego z Mediolanu	314
1. Świadek życia Ambrożego	316
2. Posługa prezbiterów w Kościele mediolańskim	323
3. Wymogi formacyjne i duszpasterskie	326
3.1. Przyjęcie i odczytanie powołania	327
3.2. Godność prezbiterów	331
3.3. Funkcje prezbiterów	336
4. Szczegółowe cele formacji w porządku naturalnym i nadprzyrodzonym	343
4.1. Kształtowanie dojrzałości ludzkiej – cnoty kardynalne i przymioty moralne	344
4.2. Kształtowanie dojrzałości kapłańskiej – cnoty religijne	354
Rozdział II. Przygotowanie kapłana-kaznodziei na podstawie <i>Rozprawy o kapłaństwie</i> Grzegorza z Nazjanzu	367
1. Świadek życia Grzegorza	368
2. Przygotowanie intelektualne kapłana-kaznodziei	377
2.1. Wiedza z zakresu <i>enkyklios paideia</i>	378
2.2. Wiedza z zakresu filozofii	379
2.3. Wiedza z zakresu psychologii pastoralnej	380
2.4. Wiedza biblijna – kapłan jako głosiciel słowa Bożego	383
2.5. Wiedza ściśle teologiczna	387
3. Formacja duchowa kapłana-kaznodziei: walka z wadami i nabywanie cnót	390
Rozdział III. Droga formacji do kapłaństwa na przykładzie Jana Chryzostoma i jego Dialogu <i>O kapłaństwie</i>	396
1. Świadek życia Jana Chryzostoma	398
1.1. Okres antiocheński	399

1.2. Okres cenobityczno-anachorecki	404
1.3. W strukturach Kościoła antiocheńskiego	405
2. Monastycyzm otwarty na życie apostołskie	409
3. Wychowanie w rodzinie jako przygotowanie do życia kapłańskiego	416
4. Wnioski formacyjne	424
Rozdział IV. Formacja kapłana-pasterza	
według <i>Księgi reguły pasterskiej</i> Grzegorza Wielkiego	429
1. Świadek życia Grzegorza Wielkiego	430
2. Kluczowe aspekty formacji kapłańskiej	433
2.1. Wymogi moralne i osobowościowe	436
2.2. Przymioty i wymogi intelektualne	441
Zakończenie	445
Bibliografia	455